

**"Кредит-модуль тизимида ўқув
жараёнини режалаштириш
ва ташкил этиш"
(Жиззах давлат педагогика институти
мисолида)**

**Жабборова Анора
Жиззах давлат педагогика институти**

КИРИШ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017-йил 7-февралдаги ПФ- 4947-сонли Фармони билан тасдиқланган “2017-2021-йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар Стратегияси”;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 8 октябрдаги ПФ- 5847-сон фармони билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепцияси”;

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М. Мирзиёевнинг 2020 йил 24-январдаги Олий Мажлисга йўллаган мурожаатномасида 2020 йилга “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили” деб ном беришнинг таклиф этилиши;

Олий таълимни ривожлантириш тадқиқотлари ва илғор технологияларни татбиқ этиш марказининг 2020 йил 8 июлдаги № 02/02-01-71 хати асосида Кредит-модулга ўтиши режалаштирилган ОТМларда ишчи гуруҳлар тузилди.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2020 йил 30 июндаги “2020-2021 ўқув йилидан таълим жараёнини кредит-модуль тизимига ўтказиш тўғрисида”ги № 357 сонли буйруғига кўра республикамиздаги 33 та ОТМлар кредит-модуль тизимига ўтказилиши тасдиқланди.

Ўқув жараёнини режалаштириш

1

- дастлаб ўқув йили давомидаги асосий ўқув жараёнлари ва уларни
- амалга ошириш муддатлари акс эттирилган академик тақвим тузилади;
- намунавий ўқув режага қўшимча равишда танлов фанларининг
- рўйхати шакллантирилади;

2

- намунавий ўқув режа ва танлов фанлари рўйхатига мос равишда эдвайзерлар ёрдами билан, қайд қилиш офиси ва декан назорати остида ҳар бир талабанинг шахсий ўқув режаси шакллантирилади;
- ишчи ўқув режалари тузилади; фанларнинг ишчи ўқув дастурлари (syllabus) ишлаб чиқилади;

3

- йўналиш ва мутахассисликларнинг ишчи ўқув режаларига мос равишда
- кафедраларнинг ўқув юкларини режалаштирилади ва профессор-
- ўқитувчиларнинг штат жадвали ҳамда уларга тақсимланган кредитлар тасдиқланади;
- академик потоклар ва гуруҳлар кесимида дарс жадваллари тузилади.

МАЖБУРИЙ ФАНЛАР ВА ТАНЛОВ ФАНЛАР

Фан блокларидаги фанлар мажбурий ва танлов фанлари бўлиши мумкин. Мажбурий фанларга малака талабларида келтирилган, ўзлаштирилиши шарт бўлган фанлар киради. Танлов фанларига кадрлар буюртмачилари талаби билан олий ўқув юрти томонидан таклиф этиладиган фанлар киради.

Намунавий ўқув режаларда мажбурий ўзлаштириладиган фанлар уларга ажратилган кредитлар билан бирга келтирилади. Танлов фанлари бўйича кредитлар олий ўқув юртлари томонидан мустақил равишда белгиланади.

Кредит – ўқув ишлари ҳажминининг ўлчов бирлиги бўлиб, 30 академик соатга тенг бўлиши мумкин (15 ҳафталик семестрда). Бунда аудитория ва мустақил таълим соатлари бакалаврият ва магистратурада – 1:1 нисбатда бўлиши мумкин.

Ҳар бир фаннинг ҳажми бутун сонли кредитлар билан ифодаланади. Ўрта ҳисобда фанлар сони 40 тадан ошмаслиги шарти билан битта фанга ўртача $240/40=6$ кредит ажратилиши мумкин, фанлар учун кредитлар ундан кам ёки кўп ҳам бўлиши мумкин.

Барча турдаги амалиётлар ва диплом ишлари, қўшимча фанлар таълим дастури доирасида амалга оширилади ва умумий кредитлар ҳисобига киритилади. Бунда битирув семестрида амалиётлар учун 15 кредит ва битирув ишини бажариш учун 15 кредит ажратилиши мақсадга мувофиқ.

Умумий ҳафталик юклама бакалавриатда 60 соатни ташкил этади, ундан

30 соати аудиторияда ва 30 соати талабанинг мустақил таълимига ажратилади

назарий таълим – $240 \times 30 = 7200$ соат, шу жумладан аудиторияда – $15 \times 240 = 3600$ соат ва мустақил таълим шаклида шуғулланиш учун – $15 \times 240 = 3600$ соат кўзда тутилади.

талабанинг семестрдаги ўқув юкламаси аудитория ва мустақил таълим юкламаларининг 1:1 нисбатдаги йиғиндиси сифатида 30 кредитни ташкил қилади (240 кредит : 8 семестр = 30 кредит).

ЎҚУВ ЮКЛАМАНИ РЕЖАЛАШТИРИШ

Кредит таълим тизими шароитида ўқув юкларини режалаштириш академик потоклар сони ва уларнинг сифимига ҳам боғлиқ. Кредит таълим тизимида академик потоклар ва гуруҳлар фанларга ёзилган талабалар контингентидан келиб чиқиб шакллантирилади.

Бунда ўқув семестрининг дастлабки ҳафтасида фанни ўқишга тавсия этилган барча номзодлар томонидан талабаларнинг ихтиёрий қатнашиши асосида машғулотлар олиб борилади ва бу жараён талабаларнинг ўзи танлаган ўқитувчининг фанига ёзилиши билан якунланади.

Талабаларнинг фанларга ёзилишини (ўқитувчиларни танлашини) ташкил қилиш ўқув жараёнининг муҳим жиҳати ҳисобланади. Бунинг учун талабалар декан раҳбарлигида ва эдвайзер маслаҳатчилигида фанларни танлашади

ЁЗГИ СЕМЕСТР

Ёзги семестр кредит таълим тизими шароитида ўқув режасининг муҳим таркибий қисмларидан бири ҳисобланади.

- У талабанинг ташаббуси билан қўшимча билим олиш, академик қарзларни топшириш, таълим дастуридаги фарқларни йўқотиш мақсадида пуллик асосда ташкил қилинади.

Ёзги семестрнинг давомийлиги академик тақвим асосида йўналишлар, мутахассисликлар ва курслар кесимида белгиланади.

- Ёзги семестрда ўқишга рухсат беришда РО талабаларнинг GPA даражасини инобатга олиши шарт. Масалан, 3 ва ундан юқори GPA (B) – 4 тагача фанни, 2,0-3 GPA даражаси – 3 тагача фанни ўқишга рухсат беради.

• “яхши” ва “аъло”
баҳоларга ўқиётган
талабалар
(қўшимча билим
олиш
мақсадида);

**Ўзги
семестрда
ўқишга
қўйидаги
ҳолатларда
рухсат
этилади:**

ўқишга тикланаётган,
ўқишини кўчираётган ва
академик таътилдан
қайтган талабалар
(фанлар бўйича
фарқларни
йўқотишлари учун).

рейтинг-назорат
натижалари бўйича
имтихонга
қўйилмаган
талабалар
(фанни тўлиқ
ўзлаштириши учун);

олдинги академик
даврлар бўйича
академик қарзи
мавжуд талабалар
(академик қарзини
топширишлари учун);

Ўзги семестр қуйидаги регламент асосида ташкил қилинади:

- талаба ўзги семестр бошланишигача РО га ўзининг ўзги семестрда ўқиши сабабларини ва қизиқишларини кўрсатиб ариза билан мурожаат қилади;

РО талабаларнинг аризаларини кўриб чиқади;

РО баҳорги сессия якунида талабаларни ўзги семестрга қабул қилиш ҳақида қарор чиқаради;

- РО ўзги семестр учун дарс жадвалини тузади ва талаба тўлов пулини тўлаганидан сўнг уни ўқув ишлари проректорига тасдиқлатиш учун тақдим этади. Дарс жадвали ўзги семестрга жалб қилинган лектор ва тьюторларнинг бўш вақтига қараб тузилади;

- ўзги семестр амалдаги баҳолаш тизими ва талабаларнинг мустақил баҳоланиши тамойилига кўра ташкил қилинади; ўқув режасидан ташқари, талабаларнинг қизиқишлари асосида ташкил қилинган фанлар бўйича якуний баҳолашларни ўзги семестрда дарс олиб борган лектор ва тьюторлар амалга оширишлари мумкин;

РО ўзги семестр учун тўловларнинг ўз вақтида амалга оширилиши учун масъул ҳисобланади

ECTS – халқаро миқёсда қўлланилаётган атама ва тушунчалар

• “Educational Program”

муайян таълим
босқичи (бакалаврият,
магистратура,
докторантура) бўйича
мутахассисликни
англатади

• “Faculty”

факультетни эмас,
балки профессор-
ўқитувчилар таркибини
англатади

• “Academic Program”

(ўқув дастури) ўқув
фани нуқтаи-
назаридан қўлланилади
ва “Syllabus” (силлабус)
атамаси билан бир хил
маънони англатади

• “Major”

мутахассислик”
тушунчасини ифодалаш
учун инглиз тилида
“Speciality” эмас, балки
“Major” атамаси
қўлланилади

Кредит таълим

ТИЗИМИДА МУҲИМ АҲАМИЯТ КАСБ ЭТУВЧИ

АСОСИЙ ТУШУНЧАЛАР

- **Academic Calendar** (академик календарь, ўқув жадвали) – ўқув йили давомидаги ўқув, аттестация ва дам олиш (таътил ва байрам кунлари) кунлари кўрсатилган ўқув жараёни жадвали;
- **Advisor** (эдвайзер) – талабага мутахассислик бўйича ўқув траекториясини танлаш ва ўқув давридаги фанларни ўзлаштириш бўйича ёрдам берувчи кафедра ўқитувчиси.
- **Contact hour** (контакт соат) – 1 академик соат ҳажмидаги машғулот давомийлиги бўлиб, у машғулот турлари бўйича турлича белгиланиши мумкин.
- **Core Subjects** (мажбурий фанлар) – таълим дастури бўйича мажбурий ўрганилиши лозим бўлган фанлар.
- • **Credit, Credit-hour** (кредит, кредит-соат) – ўқув ишлари ҳажмини ўлчашнинг ягоналаштирилган бирлиги. Бир кредит семестр давомида ҳар ҳафтада ўтиладиган бир академик соатни ва уни ўзлаштириш учун белгиланган мустақил таълим соатларини ўз ичига олади.
- **Distance Education** (масофавий таълим) – масофадан билим олиш шакли бўлиб, таълим муассасасидан узоқда жойлашган шахсларни электрон ва телекоммуникация воситалари ёрдамида услубий таъминлаш, ўқитиш ва ривожлантириш учун мўлжалланган ўқув муҳити.
- **Elective Courses** (танлов фанлари) – талабалар томонидан ихтиёрий танланадиган фанлар.
- **Enrollment** (ўқув курсига ёзилиш) – талабаларнинг ўқув курсларига белгиланган тартибда қайд қилиниши.

➤ **ЭЪТИБОРИНГИЗ УЧУН КАТТА РАҲМАТ!!!**

➤ **Жабборова Анора**

➤ Жиззах давлат педагогика институти

➤ jabbarova.anora86@gmail.com